

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref

Vår ref
2021/19499-STVE

Dato
11.01.2022

Innspill til sektormål og rammeverk for utviklingsavtaler

Det vises til brev av 2. desember vedrørende sektormål for universiteter og høyskoler og rammeverk for utviklingsavtale. Institusjonene bes her om å gi sine kommentarer og innspill innen 21. januar 2022. I det følgende gis UiBs vurderinger.

UiB er positive til å forenkle målstrukturen, redusere antall mål og gjøre utviklingsavtalen viktigere i arbeidet med å utvikle den enkelte institusjon. Målet med dette arbeidet bør være å styrke kvaliteten til den enkelte institusjon og legge til rette for en tydeligere arbeidsdeling i sektoren som sikrer at institusjonene samlet ivaretar det brede samfunnsoppdraget. En god arbeidsdeling gir Norge i sum sterkere forskningsmiljøer, bedre utdanninger, bedre samfunnsøkonomi, mer innovasjonskraft og bedre utnyttelse av nasjonale ressurser.

I departementets Tildelingsbrev beskrives en rekke krav og forventinger som institusjonene skal rapportere på, i tillegg til rapporteringen på sektormål og utviklingsavtale. I arbeidet med å forenkle målstrukturen bør også denne delen av rapporteringen gjennomgå med formål å redusere det samlede rapporteringsomfanget.

1.Sektormål

Departementet foreslår følgende overordnede sektormål fra 2023.

1. Høy kvalitet i utdanning og forskning
2. Bærekraftig samfunnsutvikling, velferd og innovasjon
3. God tilgang til utdanning og kompetanse i hele landet

UiB foreslår at sektormål 3 omformuleres fra «*God tilgang til utdanning og kompetanse i hele landet*» til: «*God tilgang til utdanning og kompetanse i hele landet basert på arbeidsdeling og mangfold mellom institusjonene*».

UiB er kritisk til at punktet om mangfold i sektoren er strøket i forslaget til nye sektormål. For å sikre solid forskning, kompetanse og kandidater av høy kvalitet til hele landet kan ikke alle institusjoner bygge opp de samme forskningsområdene og tilby de samme studietilbudene. Sektoren må til sammen dekke landets behov. Begrunnelsen for arbeidsdelingen er at det gir bedre utdanninger, bedre utnyttelse av våre nasjonale ressurser, og styrker vår kapasitet for forskning, utdanning og innovasjon.

UiB har sterke røtter på Vestlandet, men er samtidig et nasjonalt universitet som utvikler kunnskap og kompetanse som kommer hele landet til gode. Vurderinger av virkemidler for bedre utdannings- og kompetansetilbud må sees i sammenheng med rollen de klassiske norske breddeuniversitetene har i å gi et tilbud ikke bare i egen geografisk region, men for hele landet. De forskningsintensive breddeuniversitetene forvalter og videreutvikler en bred vifte av fagdisipliner og gir samfunnet et solid fundament for nye ideer og løsninger, og en beredskap for å stå rustet til å møte kommende utfordringer. Disse universitetene utgjør ryggmargen i den frie grunnforskningen som skal gi Norge en kunnskapsberedskap for å løse de store samfunnsutfordringene og også bidra til omstilling og vekst i norsk økonomi.

Mål om god tilgang til forskning og utdanning i hele landet bør ikke stå i motstrid til ønsket om å videreutvikle sterke kunnskapssentrum, med fysiske læresteder lokalisert på en konsentrert campus, laboratorium, museum, bibliotek og infrastruktur for forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Norsk nærings- og samfunnsliv trenger godt samspill mellom distrikter og byer.

UiB mener at sektormål som ikke ivaretar de sterke og internasjonalt orienterte studiestedene også vil svekke distriktene. Sektormålene bør legge til rette for at å utnytte mangfoldet i sektoren og gjennom arbeidsdeling sikrer at vi ivaretar behovene for hele landet.

UiB er innforstått med departementets argumentasjon om at utviklingsavtalen skal erstattet tidligere sektormål som vektla mangfold. Samtidig mener UiB at når dette ikke lenger er en del av de overordnede sektormålene, og dermed en premiss for alle institusjoner i utarbeidelse av sine utviklingsavtaler, svekkes kravene til mangfold og arbeidsdeling i sektoren.

UiB foreslår på dette grunnlag at sektormål 3 omformuleres fra «*God tilgang til utdanning og kompetanse i hele landet*» til:

«*God tilgang til utdanning og kompetanse i hele landet basert på arbeidsdeling og mangfold mellom institusjonene*».

2. Utviklingsavtaler

UiB støtter ønsket om at utviklingsavtalene skal få en mer sentral plass i styringsdialogen. Samtidig bør avtalene bidra til høy kvalitet og en mangfoldig sektor gjennom tydelige institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling.

I departementets utkast til rammeverk vektlegges at avtalene skal være et viktig strategisk verktøy både for institusjonene og for departementet. Institusjonene skal ha mål og styringsparametere på vesentlige områder med behov for strategisk utvikling eller endring, eller på områder som er strategisk viktige og som krever mye innsats.

UiB ønsker et styringssystem med få, men sentrale indikatorer. Departementets forslag om et omfang på 2-5 mål og om lag 12 styringsparametere er etter UiBs oppfatning på et nivå som vil styrke målsettingen om at avtalene skal være et strategisk viktig verktøy. Det samme gjelder forslaget om at de institusjonsvise målene kan bidra til flere av sektormålene og at målene skal være av overordnet karakter.

I forslag til rammeverk pekes det på at målene i avtalen skal følge opp sektormålene og prioriteringene i langtidsplanen, samtidig som de reflekterer styrets prioriteringer for utvikling

av institusjonen. Det argumenteres likevel for at dagens sektormål 4 om effektivitet, mangfold og soliditet skal dekkes av utviklingsavtalene og derfor utgå som eget sektormål.

Etter UiBs oppfatning framstår dette som en selvmotsigelse. Gitt at avtalen skal følge opp sektormålene er UiB bekymret for at det blir vanskeligere å følge opp målsettingen om mangfold og arbeidsdeling i sektoren, når disse begrepene ikke er inkludert i sektormålene.

I departementets tildelingsbrev for 2022 bes UiB om å foreslå mål som kan inngå i utviklingsavtalen. Fristen for å levere forslag til utviklingsavtale er satt til 10. september 2022 og det bes om at institusjonene utarbeider et foreløpige utkast innen 1. mai 2022. Det legges deretter opp til flere ulike møter i løpet av prosessen, inkludert fellesmøter med flere institusjoner.

UiBs strategi «Kunnskap som former samfunnet» utløper i 2022 og en ny overordnet strategi for institusjonens verdier, mål og planer for perioden 2022 - 2030 skal utarbeides. Arbeidet med universitetets strategi er omfattende og siktemålet er å legge fram et forslag som kan vedtas av styret i februar 2023.

Siden det legges opp til at ny strategi først skal vedtas i februar 2023, vil det være problematisk allerede våren 2022 komme med et utkast til ny utviklingsavtale med departementet, der målformuleringen skal utformes i tråd med universitetets viktigste strategiske prioriteringer. Det er UiBs klare oppfatning at universitetets strategi for perioden 2023 - 2030 bør vedtas av universitetets styre før universitetets nye utviklingsavtale ferdigstilles.

For å sikre god sammenheng mellom universitetets strategi og utviklingsavtalen, der avtalen vil inneholde de viktigste av universitetets strategiske prioriteringer, ønsker UiB derfor dialog om hvordan disse prosessene kan samkjøres på en best mulig måte.

Rapportering

Sektormålene og utviklingsavtalene er en integrert del av de årlige tildelingsbrevene. Tildelingsbrevene beskriver i tillegg regjeringens sentrale prioriteringer og forventinger til sektoren.

I Tildelingsbrevet for 2022 etterlyser UiB en tettere kobling til Hurdalsplattformens ambisjoner for norsk forskning. Plattformens viktige mål for forskningen: «Utvide satsinga på framifrå forskings- og utdanningsmiljø og etablere nye forskingsmiljø i internasjonal toppklasse knyttet til næringsklynger.», kunne for eksempel blitt fremhevet.

Plattformens mål om økning av basisfinansieringen, ambisjoner om høy internasjonal faglig kvalitet på forskningen og det helt sentrale målet om behov for større mangfold og arbeidsdeling i sektoren, er et annet punkt som med fordel kunne fått en større plass i styringsdokumentet. Dette ville samtidig gitt institusjonene et tydeligere rom for å kunne svare på regjeringens mål og ambisjoner om internasjonal høy kvalitet og grunnforskningens viktige rolle i å utvikle Norge som internasjonal kunnskapsnasjon.

I Hurdalplattformen står det at: «Vitskap og forskning er under press mange stader i verda, og regjeringa vil hegne om kunnskapens eigenverdi, forskningas integritet og den akademiske fridommen.» Forskningsfriheten, sammen med den institusjonelle autonomien, gir våre statsfinansierte universiteter en grad av uavhengighet fra økonomiske og politiske særinteresser, samtidig som en står ansvarlig overfor samfunnet som helhet. Det er viktig å holde fast på disse perspektivene, også i styringsdokumentene. Grunnforskningen

representerer en beredskap og er et redskap for stadig fornyelse. Forvaltning og videreutvikling av en bred vifte av fagdisipliner gir samfunnet et solid fundament for nye ideer og løsninger, og en beredskap for å stå rustet til kommende utfordringer. Det er derfor viktig at regjeringens styringsdokumenter også understøtter akademisk frihet og stabile rammer for forskningen som bidrar til at vi utvikler denne nødvendige kunnskapsbasen.

Margareth Hagen
rektor

Robert Rastad
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.